

Alkotmánybíróság

1015, Budapest, Donáti utca 34-45.

Az első fokon eljáró Debreceni Járásbíróság útján

59

DEBRECENI JÁRÁSBÍRÓSÁG	
Az ügy száma: 626/18.	
Érkezett: 2020 FEBR 10.	
Pld.: 6+6	Melléklet: db
Lerőva ill: <i>eu</i> db	

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott

[redacted] a továbbiakban indítványozó, jelen beadványomhoz mellékleten csatolt ügyvédi meghatalmazással igazolt jogi képviselőm dr. Nagy Gabriella Katalin [redacted]

[redacted] útján eljárva

23

az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (Abtv.) 27§ alapján, a 30§(1) bekezdésben előírt törvényi határidőn belül az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő, kérem a T. Alkotmánybíróságot, hogy a **Debreceni Törvényszék 18.Bf.532/2018/27** végleges ítéletének illetve a **Kúria Bfv. II.13/2020/2** számú felülvizsgálati végzésének az **alaptörvény-ellenességét** a **Debreceni Járásbíróság 59.B.626/2018/6** számú ítéletére is **kiterjedően megállapítani**, és az első-, másodfokú valamint felülvizsgálati döntéseket **megsemmisíteni** szíveskedjenek az **Abtv. 43§-e alapján**.

Figyelemmel arra, hogy az indítványozó a jogerős ítélet ellen alkotmányjogi panaszt nem terjesztett elő, valamint figyelemmel arra, hogy a Kúria a felülvizsgálati eljárásában érdemben vizsgálta, így a 3358/2012. (XII. 5.) AB végzésben foglaltakra is tekintettel indítványozó a felülvizsgálati végzésben szemben jogosult a panasz előterjesztésére.

Kérem intézkedés megtételét a kiszabott büntetés (pénzbüntetés, járművezetéstől eltiltás) végrehajtásának felfüggesztése iránt.

Kérelmem indokolásaként az alábbiakat adom elő:

1. Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei

a) A pertörténet és a tényállás rövid ismertetése, a jogorvoslati lehetőségek kimerítése

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: IV/00484-0/2020	
Érkezett: 2020 FEBR 25.	
Példány: 1	Kezelőiroda:
Melléklet: 14 db	<i>eu</i>

A **Debreceni Járásbíróság 59.B.626/2018/6** számú ítéletében bűnsnek mondott ki **közúti baleset gondatlan okozásában**, ezért 200.000 Ft pénzbüntetésre és 1 év járművezetéstől eltiltásra ítelt. A **Debreceni Törvényszék** tárgyalás keretében az elsőfokú bíróság ítéletét **18/A.Bf.532/2018/27** ítéletével **súlyosította a minősítés megváltoztatásával** a pénzbüntetés összegét 450.000 Ft-ban a járművezetéstől eltiltást 2 évben határozta meg. **Kúria Bfv.II.13/2020/2** számú végzésében a **felülvizsgálati indítványt elutasította**, mivel álláspontja szerint az törvényben **kizárt, anyagi jogszabálysértés nem történt,relatív eljárásjogi szabálysértések pedig nem alapoznak meg felülvizsgálatot.**

A **baleset mechanizmusát**, mint **szakkérdést** erre irányuló közlekedési szakértő bevonásának mellőzésével a **bíróság vélelmezéssel állapított meg**, mellyel, azon túlmenően, hogy a törvényi tényállás feltáratlan maradt, a **Be.39§-ban** foglalt **terhelti jogok is csorbát szenvedtek.**

A Btk.235. § a közúti baleset okozásának vétsége eredmény-bűncselekmény. Megvalósulásához a veszélyhelyzet bekövetkeztén túl alapesetében szükséges súlyos testi sértés, minősített esetben - többek között - maradandó fogyatékoság, súlyos egészségromlás okozása. A közúti baleset okozásának vétsége ún. **kerettényállás**, amely a közúti közlekedés szabályainak a megszegésével valósulhat meg. A közúti közlekedés szabályait elsősorban a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (KRESZ) határozza meg. A közúti közlekedési szabályok megszegésében álló **elkövetési magatartásnak pedig okozati összefüggésben kell állnia a bekövetkezett eredménnyel.**

Az kell vizsgálni, hogy az alapeljárásban rögzített tények alapján megállapítható-e a terhelt terhére az olyan közlekedési szabály megszegése, amely a bekövetkezett balesettel okozati kapcsolatban áll és az eredmény tekintetében terheli-e gondatlanság.

Álláspontom alapján ennek eldöntéséhez azonban a szükséges és elégséges adatokat a megállapított tényállás nem tartalmazza, mivel a bíróság törvényi tényállás alapjául szolgáló ténybizonyítást **nem folytatott le közlekedési műszaki szakértő bevonásával**

A bűncselekményt megvalósító járművezetői magatartás büntetőjogi értékelésének alapvető követelménye, hogy a bíróság rögzítse többek között a baleseti helyszín lényeges adatait, a balesettel érintett jármű, sértett térbeli mozgásának leírását, a sebességi adatokat és az **ütközés leírását**, vagyis a lezajlott **baleset mechanizmusának** a térbeni és az időbeni lezajlását, azaz, hogy ténylegesen **hogyan történt** az adott esemény.

Ezen elengedhetetlenül fontos **mozzanatok "rekonstruálása" különleges szakértelmet, speciális szakértői eljárást igényelt volna**, az eljárásban azonban **igazságügyi közlekedési szakértő** igénybevételére nem kerül sor. A **Be. 188.§-ának (1)** rendelkezésére is figyelemmel, mely szerint, ha a bizonyítandó tény megállapításához vagy megítéléséhez különleges szakértelem szükséges, **szakértőt kellett volna alkalmazni, nem lett volna mellőzhető az ügyben (balesetelemző) szakértő kirendelése.** Megjegyezni kívánom a baleset mechanizmusának feltárása, olyan különleges szakértelmet igénylő szakkérdés, amelyet a bíróság maga, szakértő közreműködése nélkül még akkor sem állapíthat meg, ha történetesen rendelkezik az ehhez szükséges speciális szakmai ismeretekkel.

A maradandó fogyatékoság tényét a bíróság által kirendelt patológus szakvéleményére alapította, mely kirendeléséről indítvány hiányában hivatalból döntött.

A tisztességes eljárás követelményének alapfeltétele a vádlói és az igazságszolgáltatási funkciók szétválasztása **Be.5§.** Az ügyészség és a bíróság feladatainak elkülönítése, az egyes tevékenységi körökre vonatkozó részletes szabályok, az eljárás alanyai számára előírt kötelezettségek és a részükre biztosított jogosultságok konstrukciója eljárási garanciákat is jelent a védelem számára.(14/2002. (III. 20.) AB határozat

A funkciómegosztás tekintetében a **vád ténybeli hiányosságainak hivatalból történő javítására a bíróság hivatalból nem kötelezhető nem jogosult.**

A bizonyítás kötelezettsége Be.7§ alapján a vádhatóságot terheli, és a kétség a vádlott javára szolgál.

A bizonyítási teher szabálya a vádlónak a vádért viselt felelősségét és a funkciómegosztást hangsúlyozza.

A bíróság nem kötelezhető a tényállás hivatalból való felderítésére, csupán a tényállás – az indítványok keretei között való – tisztázására.

Jelen eljárás során a T. Törvényszék az elsőfokú ítélettől eltérő súlyosabb minősítést eredményező maradandóság tényét, az ügyben kompetenciával nem rendelkező hivatalból kirendelt szakértő véleményére alapította, akinek szakvéleménye bizonyítékként nem is lett

volna értékelhető, ki kellett volna zárni a bizonyítékok köréből a Be.167§ (5)bekezdés alapján és fel kellett volna menteni.

A hatályos jogszabályi rendelkezések értelmében 9/2006.(II.27.) IM. rendelet 2. számú melléklete szerint **baleseti sebészeti (traumatológia) és ortopédia szakterületen** tevékenykedő szakértő adhatott volna véleményt, akinek általános orvos és traumatológiai ortopédia szakvizsgával kell rendelkeznie.

A jogszabály két együttes feltétel fennállást követeli meg, nem ad vagylagos lehetőséget, így mivel [REDAKTOR] atológiai szakterületen rendelkezik kompetenciával, így véleménye az adott ügyben bizonyítékként nem lett volna értékelhető.

Önmagában az, hogy igazságügyi orvostan területen is eljár nem mentesíti, jelen konkrét ügyben, hogy a szakértő a jogszabály által megkövetelt képesítési követelménnyel is rendelkezzen a **Be. 188§ (3)** bekezdésére is figyelemmel.

A kompetencia hiánya maga a különleges szakértelem hiánya, s így a nem kompetens szakértő véleménye – nem szakvélemény, bizonyítási eszköznek sem tekinthető jogszerűen.

A büntetőeljárás feladata, hogy a büntetőigény szempontjából jelentős tényállást felderítse és megállapítsa, s a tényállást a büntetőjog szabályai alapján elbírálja. **A büntető jogalkalmazásban ténykérdéseket és jogkérdéseket kell eldönteni.** A ténykérdések tisztázása bizonyítás útján, a bizonyítás eszközeiből származó bizonyítékok alapján történik.

Egy adott cselekménnyel kapcsolatban a kriminalisztika alapkérdéseire keressük a választ, azaz quis (ki?), quid (mit?), ubi (hol?), quibus auxiliis (kivel?), cur (miért?), quomodo (hogyan?), quando (mikor?) csinált

A baleset mechanizmusának feltárása kétséget kizáróan ténykérdés és nem pedig jogkérdés.

A törvényi tényállás megállapításához közlekedési műszaki szakértői bizonyítást kellett volna lefolytatni a **Be.188§(1)bekezdés** alapján, mely bizonyítás a valósághú tényállás megállapítása érdekében **nem lett volna mellőzhető 163§(2)bekezdés szerint.** Önálló bizonyításra szoruló szakkérdést, ilyen irányú indítvány esetén a bíróságnak az eljárás során szakértő bevonásával kellett volna vizsgálnia.

A döntést érdemben befolyásoló körülmények tekintetében a bíróság nem vonhatja meg a bizonyítás jogát a féltől Be.519§(1), 601§(2) bekezdés, a Be. foglalt jogait indokolatlanul nem korlátozhatja. A tisztességes eljárás egyik nélkülözhetetlen „alkotóeleme” a ténybelileg megalapozott döntésre törekvés, ami a tényállás lehető legteljesebb felderítésén, illetve a döntés alapjául szolgáló körülmények bizonyításán keresztül valósul meg. A terhelt által **indítványozott bizonyítás lefolytatása nélkül** (közlekedési műszaki szakértő bevonása) a **törvényi tényállás nem állapítható meg, nem tisztázható,** ezért az ilyen még esetlegesen a törvény rendelkezéseivel ellentétesen előterjesztett **bizonyítási indítványnak is helyt kell adnia a bíróságnak a Be.520§(6)bekezdés** alapján, figyelemmel a **Be.163§(1)bekezdésére,** mely rendelkezés a **materiális igazság** megállapítására vonatkozó törvényi kötelezettségből fakad.

Ezen szakkérdés tisztázása nélkül a tényállás megállapítására nem kerülhet sor jogszerűen, ezért a bíróság ezen nem bizonyított körülményre alapított döntése megalapozatlan, felderítetlen **anyag** jogszabályt sért.

A Be.164. § (1) bekezdése a bizonyítási teher szabályát rögzíti. Eszerint a vád bizonyításához szükséges tények feltárása, az alátámasztásukra szolgáló bizonyítási eszközök rendelkezésre bocsátása, illetve beszerzésének indítványozása a vádlót terheli. Ezt egészíti ki a (2) bekezdés, amely

arról rendelkezik, hogy a bíróság a tényállás tisztázása során bizonyítékot **indítvány** alapján szerez be. Ezen **kógens szabályok** nyelvtani értelmezés az, hogy indítvány hiányában a **bíróságnak bizonyíték beszerzésére nincs módja, hivatalból bizonyítást nem folytathat le. ezt erősíti** a megalapozatlanság következményeit taglaló szabályok is, a **Be.593. § (4)** bekezdése ugyanis **megtiltja a megalapozatlanság következményeinek az alkalmazását** akkor, ha a megalapozatlanság nyilvánvalóan a 164. § (1) bekezdésében foglalt, a bizonyítékok feltárására, valamint a bizonyítási eszközök rendelkezésre bocsátására és beszerzésének indítványozására irányuló vádlói kötelezettség elmulasztására vezethető vissza. (azaz az ügyész bizonyítási indítványának hiányára)

Ez pedig **döntő jelentőségű, ha a másodfokú bíróság határozata ellen nincs helye fellebbezésnek** A Be. 619. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a harmadfokú bíróság a határozatát arra a tényállásra alapítja, amely alapján a másodfokú bíróság az ítéletét meghozta, kivéve, ha a másodfokú bíróság ítélete a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntés tekintetében megalapozatlan. Az ügyészi bizonyítási indítvány következtében megalapozatlan tényállás pedig – a kifejtettek szerint, a jogkövetkezmények alkalmazhatóságának hiányában – valójában „nem megalapozatlan”, így ha mégis a másodfellebbezést megalapozó ellentétes döntés születik, akkor is az **ügyész által első fokon indítványozni elmulasztott bizonyítási eszköz nélkül megállapított tényállás lesz** a harmadfokú **ügydöntő határozat alapja.**

Eszerint, ha a megalapozatlanság nyilvánvalóan arra vezethető vissza, hogy a vád bizonyításához **szükséges bizonyítási eszközök rendelkezésre bocsátását, illetőleg beszerzésének indítványozását a vádló elmulasztotta, akkor a megalapozatlanság következményei nem alkalmazhatók, tehát a teljes egészében megalapozatlan tényállást nem kell hatályon kívül helyezni, a részben megalapozatlan tényállás esetén pedig a megalapozatlanságot nem kell kiküszöbölni. Ilyenkor az ügyész viseli mulasztása következményeit, ami tipikusan felmentő ítéletben nyilvánul meg.**

A **maradandó fogyatékoságot, mint minősítő körülményt** a bíróság az által kirendelt kompetenciával nem rendelkező **patológus szakvéleményére alapította, mely kirendeléséről indítvány hiányában hivatalból döntött.**

A Be.-ben szabályozott **funkciómegosztás elvéből** az vezethető le, hogy a **bíróság hivatalból bizonyítást sem rendelhetett volna el, erre irányuló indítvány hiányában. Be.5§,7§,164§(593§, 619§)**

A szakértő kirendeléséről szóló **külön íven szövegezendő végzés** 2019.10.17.-én írásban kérve lett a Törvényszéktől azonban az nem került **megküldésre**, így annak tartalmáról tudomásom a mai napig nincs bár ezen irat megismerésére lehetőséget biztosít a törvény a **Be.39§(1)bekezdés j, pontja** alapján.

Szakértői kompetencia hiánya bár egyértelműen nincs szabályozva a Be.-be,nem jelenti azt, hogy ennek felmerülése esetén a **szakvéleményt nem kellene a bizonyítékok köréből kirekeszteni a Be.167§(5)bekezdés alapján, és ezzel egyidejűleg a szakértőt felmenteni Be.189§(5)**

A Be. hiányos, nincs szabályozás arra nézve, hogy a **szakértő véleménye, mint bizonyítási eszköz felolvasható-e, bizonyítás anyagává tehető-e, ha a tárgyalásra a szakértőt nem is értesítették Be.510§(2)bekezdés alapján(mely sértett tanú esetén ugyancsak kérdésként merülhet fel).Állásponatom alapján az értesítés elmaradása miatt, nem tehető bizonyítás anyagává, így ezért sem értékelhető bizonyítékként, mely a régi Be.-ben egyértelműen 299§(1)bekezdés szabályozva is volt.**

A Be.530§(2)b, pontja kötelezően előírja a tárgyalás elnapolását, a szakértő megidőzését, arra az esetre, ha a terhelt a szakértőhöz kérdéseket akar intézni. Jelen eljárásban ennek mellőzésével a Be. 3§(1) bekezdésében írt hatékony védelemtől zárta el a terheltet a bíróság, ezáltal a Be.39§(1) bekezdés h, pontjában írt jogával sem élhet jogszerűen.

██████████ szakértői véleménye, sem alakilag, sem tartalmilag nem felel meg a jogszabályban előírt szakvéleménnyel szemben támasztott követelményeknek, ezért már ez okból is ki kellett volna rekeszteni a bizonyítékok köréből. A szakvéleménynek fontos követelménye a bíróság és a felek részéről történő követhetősége, ellenőrizhetősége. Az eljárás szakértő véleménye a szakmai protokollal, a bírósági és a sértett által rendelkezésre bocsátott iratokkal is ellentmondásban van, így annak kiegészítése nem lett volna mellőzhető a Be.197§(1) bekezdése alapján.

Ha az adatok valóság tartalma semmilyen formában nem ellenőrizhető, akkor a szakvélemény nem lehet hiteles és nem lehet aggálytalan

A felsőbb bírósági gyakorlat megköveteli a szakértői vélemények fogyatékoságainak teljes körű kiküszöbölését, az egzakt szakértői válaszok rendelkezésre állását.

A 2019.10.25. napján kézbesített záradékolt szakértői díjjegyzékből, mely alapján a szakértői díj kiutalásra került, az a következtetés vonható le, hogy a bíróság a vádlottat arra sem tartotta méltónak, hogy esetlegesen jogszerűen élhessen a Be. 579§(3) bekezdés, 581§a, pont, 582§(3) szerint jogorvoslati jogával. A 2019.07.29.-én kelt végzés 2019.08.12. napján már jogerőre emelkedett, miközben a szakvélemény és a díjjegyzék ezt követően több, mint 1 hónappal később 2019.09.24. került kézbesítésre a terhelt részére, így a Be. 39§(1) bekezdés i, pontban írt jogától is megfosztották. Ezen költséget, megítélésem szerint, mint szükségtelent a Be.574§(3) bekezdés alapján mellőzni kellett volna.

A bizonyításhoz, a bizonyítási eszközök megszerzéséhez kapcsolódó garanciális jogok védelembe részesülnek, azok megsértése, korlátozása esetén az így szerzett bizonyíték nem lesz értékelhető.

Megítélésem szerint mivel a vádhatóság részéről sem első, sem másodfokon bizonyítási indítvány nem lett előterjesztve (sem orvos, sem műszaki szakértő kirendelésére) az elsőfokú tényállástól a törvényszék nem térhetett volna el. A maradandó fogyatékoság, mint súlyosító körülmény megállapítására már csak ezért sem volt jogosult. A Törvényszéknek kizárólag azt kellett volna vizsgálnia, hogy a baleset-mechanizmusa, mint ténykérdés tekintetében az elsőfokú bíróság tényfelderítési kötelezettségének a valósághű tényállás feltárása érdekében maradéktalanul eleget tette, s amennyiben a vádlotti bűnösség megállapításához szükséges bizonyítást nem folytattak le vagy további bizonyítékok beszerzésére nincs mód a vádlottat az ellene emelt vád alól bizonyítottság hiányában fel kellett volna mentenie.

Nem egyértelmű, hogy amennyiben a nyilvános ülés átfordul tárgyalási szakba, akkor a tanácstagváltozásnak van-e következménye, alkalmazható-e a tárgyalás folytonosságára előírt rendelkezés Be.518§(3) bekezdés, megítélésem szerint igen.

Az eljáró bíróság részéről az sem volt egyértelmű, hogy a vádlottat kell-e tájékoztatni a vádmódosítás alkalmával a tárgyalás elnapolásának lehetőségéről Be.538§(5) bekezdés. Indítványtételi jogával csak akkor tud élni, ha ezen jogáról tájékoztatást kap, melyről a bíróságnak kell

álláspontom szerint tájékoztatni a **Be.439. §(2) és Be.39§(1)bekezdés c.pontjára is figyelemmel**, függetlenül attól, hogy védő képviseli vagy sem és ezen kioktatást jegyzőkönyvezni kell a **Be.445§** szerint, **ennek elmaradása a Be.39§(1)bekezdés b, pontjának együttes értelmezése alapján a megfelelő védekezésre való felkészülés lehetőségétől zárja el a vádlottat.** Az elnapolás mint lehetőség nem jelenti azt, hogy ezen jogáról a terheltet nem kellett volna a bíróságnak tájékoztatni

A terhelt bűnösségének megállapítására az adott tényállás alapján a büntető anyagi és eljárásjogi (abszolút és relatív) jogszabályok sérelmével került sor, figyelemmel arra, hogy sem első, sem másodfokon a baleset mechanizmusának a feltárása kompetens közlekedési műszaki szakértő bevonásával nem lett tisztázva, a minősítést esetlegesen megalapozó traumatológus orvosszakértő nem lett az eljárásba bevonva, ezekre a vádhatóság indítványt nem tett. A bizonyítási eljárás elmaradásából eredő hátrányos jogkövetkezményeket a terhelt terhére többek között az ártatlanság vélelme Be.1§ és a bizonyítás alapvetései Be.7§ alapján értékelni nem lehetett volna.

Jelen ügyben az Alkotmánybíróság vizsgálta kiterjed a jogvita természetére, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseire, a felek által az ügyben előterjesztett kérelmekre, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdésekre.

Az Alkotmánybíróság a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e.

Az Alkotmánybíróság törvényértelmezési és szakjogi kérdésekben való állásfoglalást kerüli mindaddig, míg a jogalkalmazó eljárása "közvetlenül nem befolyásolja valamely alapjog gyakorolhatóságát és tényleges érvényesülését". [7/2013. (III. 7.) AB határozat, 13/2014. (IV. 18.) AB határozat] **Az alkotmányos tartalom érvényre juttatása követelmény a bizonyítási eljárás lefolytatásakor és a bizonyítékok értékelésekor is** [3/2015. (U 2.) AB határozat]. Ha ez sérül, az Alkotmánybíróság azt a tisztességes eljárás követelményrendszerén belül értékeli [21/2016. (XI. 30.) AB határozat].

3384/2018. (XII. 14.) AB határozat szerint "[a] bírói döntések alkotmányossági felülvizsgálatát lehetővé tevő alkotmányjogi panasz (Abtv. 27. §) az Alaptörvény 28. cikkének érvényesülését szolgáló jogintézmény" (3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]; 13/2016. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [30]). Az Alaptörvény 28. cikke megköveteli, hogy a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék. "

A 28. cikk szerint a jogszabály Alaptörvénnyel összhangban történő értelmezése a bíró számára nem csak jog, hanem kifejezett **kötelesség**: amennyiben a bíró a jogszabály szövegét az értelmezés segítségével az Alaptörvénnyel összhangban tudja alkalmazni, annyiban ennek megfelelően köteles eljárni" (28/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]).

Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasznak az **Alkotmánybíróság akkor ad helyt, ha a bírósági jogértelmezés és jogalkalmazás egyértelmű következménye valamely Alaptörvényben biztosított jog sérelme.**

A 29/2019. (XI. 4.) AB határozat Az Alaptörvény 25. cikk (1)-(2) bekezdéseiben rögzítettek szerint a **bíróságok igazságszolgáltatási tevékenységet látnak el**, és a bírósági szervezet legfőbb szerve a Kúria. Ebből következően **kizárólag a bíróságok jogosultak megállapítani a tényállást (azaz azt, hogy milyen cselekmények, események relevánsak az ügyben, és azok miképp következtek be)**, továbbá azt, hogy e tényállást milyen jogszabályok alapján kell megítélni, végül az érdemi döntést is a bíróságoknak kell meghozni, azaz azt, hogy a jogszabályokat mint absztrakt formában előírt magatartási szabályokat hogyan kell a konkrét esetre vonatkoztatni. E feladatokat a hatalommegosztás

rendjében más szerv nem vonhatja el (az Alkotmánybíróság sem), és az ítélezés, a joggyakorlat egységét a Kúria köteles biztosítani.

Az viszont az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvényen alapuló hatásköre, hogy megállapítsa: egy bírói döntés sértette-e az indítványozó Alaptörvényen alapuló jogát [24. cikk (2) bekezdés d) pont]. Ahogy az Alkotmánybíróság nem kérdőjelezheti meg a bíróság által megállapított tényállást (erre eszköztárral sem rendelkezik), vagy azt, hogy egy meghatározott cselekményt milyen jogszabály alapján kell megítélni, ugyanúgy az általános hatáskörű bíróságnak sincs hatásköre annak megállapítására, hogy valamely személy magatartását az Alaptörvény nem védi, ha az Alkotmánybíróság a konkrét ügyben (ugyanazon személy ugyanazon magatartása kapcsán) ezzel ellentétesen határozott. (Indokolás 31,32).

b) A jogorvoslati lehetőségek kimerítése

Az Abtv.27§b, pontja, a 30§c, pontjában és 31§-ában foglaltakra hivatkozva kijelentem, hogy az ügyben a **rendes jogorvoslati jogaimat kimerítettem.** A Ügyrend 26§(2) bekezdésére figyelemmel kijelentem, hogy rendkívüli jogorvoslati jogommal **perújítással nem éltem.** Tekintettel arra, hogy a tisztelt Alkotmánybíróság előtti eljárás — az Abtv. 54. § (1) bekezdése alapján illetékmentes, jelen alkotmányjogi panasz benyújtásakor illetéket nem rovak le.

c) Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje

Az Abtv.30§(1)bekezdése és az Ügyrend 28§(1) bekezdése alapján nyilatkozom, hogy a felülvizsgálati eljárásban eljáró **Kúria Bf. II.13/2020/2 számú döntését 2020.02.05. napján** kézbesítették, így az **Abtv.30§(1)bekezdése szerinti határidő** (az alkotmányjogi panasz benyújtására alapjául szolgáló **bírói döntés közzétételétől számított 60 nap**) **megtartásra került**, az alkotmányjogi panasz a törvényes határidőn belül kerül benyújtásra.

d) Az indítványozó érintettségének bemutatása

Az Abtv.27§-ában foglaltakra hivatkozással kijelentem, hogy az egyedi ügyben való érintettségem megállapítható, mert az **ügy terheltje/vádlottja voltam.** A büntető eljárásban alapvető jogom sérelmével született az alaptörvény-ellenes bírói döntés, melyet a csatolt ítéletekkel is igazolom. **Érintettségem külön bizonyítást nem igényel.**

2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

Panaszeljárásban az Alkotmánybíróságnak azt kell vizsgálnia, hogy a **konkrét bírósági jogértelmezés és jogalkalmazás következtében megvalósult-e** az indítványozót érintően az Alaptörvény **XXVIII. cikk (1) (2) (7)** bekezdésében rögzített **tisztességes bírósági eljáráshoz**, indoklási kötelezettség teljesítéséhez, **ártatlanság vélelméhez, jogorvoslathoz** való jog, valamint az Alaptörvény **XV. cikk (1)** bekezdésében biztosított **törvény előtti egyenlőség** követelményének és a **XV. cikk (2)** bekezdésében deklarált **megkülönböztetés tilalmának a sérelme.**

Ahogy az Alkotmánybíróság a 42/1993. (V. I. 30.) AB határozatában, majd a 49/1998. (XI. 27.) AB határozatában kifejtette, majd a büntetőeljárás jogorvoslati rendszerére vonatkozóan a 20/2005. (V. 26.) AB határozatában átfogóan is megerősítette: "A büntetőeljárás garanciarendszere szerteágazó. A törvényi garanciák egy része közvetlenül az Alkotmányból, származó, vagy annak egyes rendelkezéseiből levezethető, sok esetben a Be. Alapvető rendelkezéseiben külön is megerősített szabályokat tartalmaz. Az alkotmányi garanciákat a jogalkotó még törvényben sem zárhatja ki, nem korlátozhatja és nem függesztheti fel, mert ez alapvető jog lényeges tartalmának korlátozását jelentené, s így az Alkotmány 8. § (2) bekezdésébe ütközően alkotmányellenes. (...) a **Be. egyes jogintézményekre vonatkozó rendelkezéseiben ezeknek közvetlenül tükröződniük és**

alkotmányos tartalommal érvényesülniük kell. " Ilyen mindenekelőtt a tisztességes eljáráshoz való jog, a független, pártatlan bíróság követelménye, a védelemhez való jog, és a jogorvoslatához való jog.

A büntetés joga kizárólag az államot mint közhatalmat illeti, "[a] büntető hatalom gyakorlása, a büntetőjogi felelősségre vonás az államnak nem csupán joga, hanem alkotmányos kötelezettsége [715/D/1994. AB határozat, ABH 1997, 584, 588.; 5/1999. (III. 31.) AB határozat, ABH 1999. 75, 83.] "A bűnüldözés kizárólagos joga egyben a büntető igény érvényesítéséről való gondoskodás kötelezettségét jelenti" [40/1993. (VI. 30.) AB határozat, ABH 1993, 288, 289.]. Ez az alkotmányos kötelezettség indokolja, hogy az állami büntető hatalmat gyakorló szervek hatékony eszközöket kapjanak feladataik teljesítéséhez, még ha ezek az eszközök, lényegüket tekintve, súlyosan jogkorlátozóak is [41/2003. (VII. 2.) AB határozat, ABH 2003. 430, 439.; 14/2004. (V. 7.) AB határozat, ABH 2004, 241, 253.]

Az **Alkotmánybíróság** - az Alaptörvény szabta hatásköri korlátaira figyelemmel - bírói döntéssel szemben előterjesztett alkotmányjogi panasz eljárásban azt **nem vizsgálja, hogy konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e, a bíróság a döntés indokolásában megjelölt bizonyítékokat és megjelenő egyéb érveket helytállóan értékelte-e**, mivel a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat (lásd 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]). Azt ugyanakkor **értékelheti, hogy a bíróság az eljárásban a feleknek milyen lehetőséget biztosított álláspontjuk kifejtésére és alátámasztására, milyen kereteket szabott a bizonyításban való közreműködésüknek.** {3265/2014. (XI. 04.) AB határozat [31] [36] [39].

Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdése, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az Alkotmánybíróságnak nem feladata a konkrét jogvitákban való ítélezés, kizárólag arra van hatásköre, hogy alkotmányossági szempontból vizsgálja felül az eléje tárt bírói döntést, és kiküszöbölje az azt érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet {3315/2014. (XI. 21.) AB végzés, Indokolás [16]; 3014/2015. (I. 27.) AB végzés, Indokolás [14]; 3029/2013. (II. 12.) AB végzés, Indokolás [16]}. Az Alkotmánybíróság csak annak vizsgálatára szorítkozhatott, hogy az alkotmányjogi panasszal támadott bírói ítélet összhangban áll-e az Alaptörvénnyel, illetve fennáll-e az indítványban állított alapjogi sérelem.

A büntetőeljárás során elkövetett jogsértések a bírósági döntésére jelentős kihatással voltak, melyre figyelemmel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség megállapítása nem mellőzhető.

Amíg a terheltet a büntetőeljárás törvényes rendjében a bíróság jogerősen el nem ítéli, **nem lehet korlátozni védelmi jogainak gyakorlásában** és módot kell számára adni ahhoz, hogy valamennyi eljárási jogosultságával a törvény előírásainak megfelelően élhessen. Az Alkotmánybíróság - a Bíróság (EJEB) döntéseivel összhangban - határozataiban több ízben leszögezte, hogy **a tisztességes eljárás követelmény-rendszerének egyes elemei nem vizsgálhatók és nem értékelhetők egymástól elszigetelten** [20/2005. (V. 26.) AB határozat].

A bizonyítás szabályainak alkotmányos szempontok szerinti értelmezése és alkalmazása a büntető ügyekben nem választható el a fegyverek egyenlőségének, a tartalmilag hatékony védelemhez való jognak, az ártatlanság vélelmének tiszteletben tartásától.

Az eljárási törvény rendelkezéseire figyelemmel, a **tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő alanyoknak az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja.** A bíróságnak a jogszabályok adta értelmezési mozgástér keretein belül azonosítania kell ügy elbírálásával kapcsolatos alapjogi követelményeket, és a bírói döntésben alkalmazott jogszabályokat az érintett alapjog alkotmányos tartalmára tekintettel kell értelmeznie.

Az Alaptörvény 28. cikke ugyanis a bíróságok számára alkotmányos kötelezettségként írja elő, hogy ítélező tevékenységük során a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék [Id. pl. 7/2013. (III. 1.) AB határozat, 28/2013. (X. 9.) AB határozat]. Alkotmányos kötelezettség az is, hogy az általa megvizsgált ügy döntési szempontjait érintő lényeges elemekről, a bizonyítási tevékenységéről és a bizonyítékok értékeléséről a határozatában számot adjon. Ez utóbbi szintű a tisztességes eljárás részét képező indokolási kötelezettség teljesítését rója a bíróságra.

Jelen ügyben a tisztességes eljárás elemei folyamatosan sérültek, a terhelt érdemi védekezését a „bűnösség vélelme „folyamatosan akadályozta.

XXVIII. cikk (1) bekezdése tisztességes eljárás , (7) bekezdés jogorvoslathoz való jog

Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a fegyverek egyenlősége az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes eljárás egyik meghatározó eleme, amely a büntetőeljárásban azt biztosítja, hogy a vádnak és a védelemnek egyenlő esélye és alkalma legyen arra, hogy a tény- és jogkérdésekben véleményt formálhasson és állást foglalhasson. **A fegyverek egyenlősége azonban nem minden esetben jelenti a vád és a védelem jogosítványainak teljes azonosságát**, de mindenképpen megköveteli, hogy a védelem a váddal összevethető súlyú jogosítványokkal rendelkezzen {3375/2018. (XII. 15.) AB határozat, Indokolás [32], 22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [49]}.

A fegyveregyenlőség ennek következtében **összekapcsolódik a védelemhez való jog gyakorlásával, amelynek egyik részjogosítványa az, hogy a terheltnek vagy védőjének lehetősége legyen bizonyítási indítványok előterjesztésére.**

3024/2019. (II. 4.) AB határozat alapján a tisztességes eljáráshoz való jog alkotmánybíróági gyakorlatát összefoglalóan tekintette át a 7/2013. (III. 1.) AB határozat, melyben az Alkotmánybíróság megerősítette, hogy **a tisztességes eljárás (fair trial) követelménye az eljárásjogi garanciák érvényesülését is magában foglalja, és az eljárás egészének, valamint körülményeinek figyelembevételével lehet megítélni. Ebből következően egyes részletszabályok hiánya miatt éppúgy, mint valamennyi részletszabály megalkotásának dacára lehet egy eljárás méltánytalan, igazságtalan vagy nem tisztességes.** Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a tisztességes eljáráshoz való jog az alkotmányszövegben kifejezetten nem nevesített bírósághoz való jog valamennyi feltételét is tartalmazza. (ABH 1998, 91, 98–99.) Az Alkotmánybíróság értelmezésében tehát **a tisztességes eljáráshoz fűződő jog körébe tartozik a hatékony bírói jogvédelem követelménye**, amely a jogi szabályozással szembeni azon alkotmányos igényt jelenti, hogy a perbe vitt jogokról a bíróság érdemben döntsön. Önmagában a bírói út igénybevételének formális biztosítása ugyanis nem elegendő az eljárási garanciák érvényesüléséhez, mivel az alkotmányos szabályban előírt garanciák éppen azt a célt szolgálják, hogy azok megtartásával a bíróság a véglegesség igényével hozhasson érdemi döntést. **A tisztességes eljárás követelménye tehát magában foglalja a hatékony bírói jogvédelem igényét is.** Az Alkotmánybíróság korábbi döntéseiben leszögezte, hogy egy eljárás tisztességességét mindig esetről esetre lehet csak megítélni, a konkrét ügy körülményeinek figyelembevételével, azonban nevesíthető számos olyan követelmény, amely minden eljárás esetében feltétel ahhoz, hogy tisztességesnek minősüljön. Polgári peres eljárásban így a tisztességes bírói tárgyalás követelményének része a bírósághoz fordulás joga {3215/2014. (IX. 22.) AB határozat, Indokolás [11]–[13]}, a tárgyalás igazságosságának biztosítása {36/2014. (XII. 18.) AB határozat, Indokolás [66]}, a tárgyalás nyilvánossága és a bírói döntés nyilvános kihirdetése {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [49]}, a törvény által létrehozott bíróság {36/2013. (XII. 5.) AB

határozat, Indokolás [32]–[34]} független és pártatlan eljárása {21/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [58]}, illetve a perek ésszerű időn belül való befejezése {36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [38]}. {7/2013. (III. 1.) AB határozat Indokolás [24], [29]; megerősítette pl.: 3025/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [19]; 3027/2018. (II. 6.) AB határozat, Indokolás [13]}

A tisztességes eljárás alkotmányos követelményrendszerét kielégítő hatékony **bírói jogvédelem érvényesülése konkrét esetre irányadó eljárási szabályok függvényében ítélt meg.** (7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]; 8/2011. (II. 18.) AB határozat, ABH 2011, 49, 80-81.)

Az Alkotmánybíróság gyakorlatában a tisztességes eljáráshoz való jog olyan **abszolút jog**, amellyel szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog vagy alkotmányos cél, mert már maga is mérlegelés eredménye, így a tisztességes eljáráshoz való jog nem korlátozható. Vizsgálható ugyanakkor a tisztességes eljáráshoz való jog egyes részjogosítványait érintően - vagyis a tisztességes eljárás fogalmán belül - érvényesülő korlátozások **szükséges és arányos** volta. **A részjogosítványok ugyanis korlátozhatók, és összhatásukban garantálják az adott eljárás tisztességes jellegét.** Magyarország az emberi jogok, ezen belül az igazságszolgáltatáshoz kapcsolódó alapjogok biztosítása és védelme körében - az Alaptörvény Alapvetés Q cikkében is megfogalmazottak szerint - nemzetközi kötelezettségeket is vállalt, amelyeket a hazai jogalkotás és jogalkalmazás során nem lehet figyelmen kívül hagyni.

Az igazság feltárásának az a legmegfelelőbb módja, ha az ítélezésben független és pártatlan bíróság nyilvános tárgyaláson, a **bizonyítás tekintetében egyenlő jogokkal** résztvevő felek aktív közreműködésével lefolytatott eljárás eredményeként, közvetlen észlelése útján szerzett bizonyítékok szabad mérlegelésével állapítja meg a büntető felelősségre vonás eldöntéséhez szükséges tényeket” (ABH 2004, 241, 266. ” [11/2007. (111. 7.) AB határozat]

Alkotmánybíróság 3183/2019. (VII. 10.) AB végzése Indokolás [16] **A bizonyítási indítványok elfogadása vagy elutasítása azonban önmagában nem alkotmányossági kérdés.** A

büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: régi Be.) egyértelműen rögzíti, hogy a bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon értékeli és a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg [rég. Be. 78. § (3) bekezdés]. A szabad értékelés korlátja, hogy nem értékelhető bizonyítékként az olyan bizonyítási eszközökből származó tény, amelyet a bíróság, az ügyész vagy a nyomozó hatóság bűncselekmény útján, más tiltott módon vagy a **résztevők eljárási jogainak lényeges korlátozásával szerzett meg** [rég. Be. 78. § (4) bekezdés]. A bizonyítási indítvány elutasítása ellen külön fellebbezésnek nincs helye, azt az ügydöntő határozattal szemben bejelentett fellebbezésben lehet sérelmezni [rég. Be. 285. § (3) bekezdés].

Az Alkotmánybíróság ehhez kapcsolódó – az indítványozó által is idézett – következetes álláspontja, hogy a bizonyítékok értékelése és mérlegelése az eljárásjogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {legutóbb pl.: 3375/2018. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [22]}, így az eljáró bíróság hatáskörébe tartozó törvényességi és nem alkotmányjogi kérdés az, hogy a védelem vagy a vád által tett bizonyítási indítványnak helyt ad-e, vagy azt valamely okból elutasítja. Az

Alkotmánybíróság a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során tartózkodik attól, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}. Annak eldöntése, hogy a bíróság milyen esetben lát egy tény, álláspontot bizonyítottnak, önmagában tehát nem vet fel alkotmányossági kérdést.

Szélsőséges esetben természetesen nem lehet kizárni az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét a bizonyítási indítványokról szóló döntéssel kapcsolatban, például ilyen eset lehet az, ha az eljáró bíróság kizárólag az egyik fél bizonyítási indítványainak ad helyt és a

másik felet indokolatlanul elzárja az általa állítottak bizonyításától {3216/2018. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [18]}.

Vidal v. Belgium 22/04/1992 Amennyiben a **terhelt** és védője érdemben **részt kíván venni a bizonyításban**, indítványokat, észrevételeket tesz, szorosan az ügyre tartozó kérdések megvizsgálásának, védekezése ellenőrzésének igényével lép fel, azt a **bíróságnak komolyan kell vennie**; ha pedig ez **nem történik meg**, az, az ítélethozatalkor, a bűnfelelősség megállapításakor **nem eshet a vádlott terhére. A fair eljárás alapkövetelménye, hogy bizonyítási eljárást a bíróságok nem alkalmazhatják nyilvánvalóan visszaélészerűen és/vagy önkényesen**

A jogalkotó célja a büntetőeljárás törvény megalkotásával az volt, hogy az állami büntető igényt úgy biztosítsa, hogy bűncselekmények elkövetésével gyanúsított, majd vádolt személyek számára biztosítsa a tisztességes eljárást.

Álláspontom alapján a döntést érdemben befolyásoló körülmények tekintetében a bíróság **nem vonhatja meg a bizonyítás jogát a féltől Be.519§(1) , 601§(2) bekezdés, a Be. foglalt terhelti jogokat indokolatlanul nem korlátozhatja.**

A bíróság a terhelt jogszabály által biztosított jogainak mellőzésével a fél **Alaptörvényben foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő és jogorvoslathoz való jogát sérti.**

A tisztességes eljárás egyik nélkülözhetetlen „alkotóeleme” a ténybelileg megalapozott döntésre törekvés, ami a tényállás lehető legteljesebb felderítésén, illetve a döntés alapjául szolgáló körülmények bizonyításán keresztül valósul meg, mely elmaradt. A büntetőeljárás jog alapvető szabályainak megsértésére alapozott indoklás, függetlenül attól, hogy az a tényállás megállapítására, a bűnösségre, a jogi minősítésre vagy a büntetőjogi következményekre vonatkozik, nem tekinthető az indoklási kötelezettség teljesítésének. Az indoklási kötelezettség teljesítése csak megalapozott vagy megalapozottá tett tényállás tekintetében vizsgálható, amennyiben ugyanis tények megállapítása hiányzik, úgy az azokra vonatkozó indokolás sem kérhető számon. (EBH.2018.B.8.III.) A Be. bizonyítási rendszerében a szakértői vélemény nem „abszolút”, azaz a bíróságot nem feltétlenül köti bizonyíték, ez azonban nem vezethet oda, hogy a bíróság a szakértő véleményét saját tapasztalatára hagyatkozva minden további nélkül igen lényeges kérdésekben félretehesse. **A különleges szakértelmet igénylő kérdés bíróság általi elbírálása, illetőleg megítélése a büntetőeljárás alapelveit, így az eljárási feladatok megoszlásának elvét, de a védelem jogát is sérti.**

A jogbiztonság szempontjából különösen fontosak az olyan jogszabályi rendelkezések, amelyek garantálják, hogy alappal lehessen számítani a törvény előírásainak megfelelő jogalkalmazói magatartásra. {23/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [45]}”

A rendes bíróságok és nem az Alkotmánybíróság feladata a konkrét ügyben a jogvita eldöntése, azonban a bíróságoknak az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdése értelmében a releváns tényekre vonatkozó indoklási kötelezettségüknek eleget kell tenniük, amennyiben a döntés szempontjából releváns kérdés indokolása hiányzik (indoklási kötelezettség) – alaptörvényellenessége következtében – a döntés megsemmisítésének van helye.

A tisztességes bírósági eljárásból fakadó elvárás az eljárási szabályok Alaptörvénynek megfelelő alkalmazása, ami a jogállami keretek között működő bíróságok feladata. **Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes bírósági eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon.** Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a

felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]–[34]}.

Az indokolási kötelezettség mindössze azt az elvárást támasztja a bírósággal szemben, hogy **a döntés indokolásának az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kell kiterjednie** és nem minden egyes részletre {legutóbb pl. 3159/2018.(V. 16.) AB határozat, Indokolás [31]}.

Az Alkotmánybíróság a 3032/2019. (II. 13.) AB határozatában már felhasználta az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJEB) gyakorlatában kiforrott, az indokolási kötelezettség szempontjából releváns elveket (Indokolás [25]–[26]). Az EJEB gyakorlata szerint az adott bírói döntés természete, és az alapul fekvő egyedi ügy körülményei határozzák meg, hogy milyen terjedelmű és mélységű indokolás elégíti ki az indokolási kötelezettség egyezménybeli követelményét (Tatishvili kontra Oroszország, 1509/02.; 2007. február 22.; § 58.; Gradinar kontra Moldova, 7170/02.; 2008. április 8.; § 107.; legutóbb megerősítve: Sholokhov kontra Örményország és Moldova, 40358/05.; 2012. július 31.; § 67.). Az EJEB álláspontja szerint általános elvként megállapítható, hogy **a bírói döntés indokolásának a releváns kérdésekre oly módon kell kiterjednie, hogy az érthető legyen a terhelt számára, aki ennek alapján gyakorolhatja jogorvoslati jogát. Az EJEB gyakorlata megköveteli, hogy az indokolás ne legyen automatikus és sablonos** {legutóbb pl. Moreira Ferreira kontra Portugália (2. sz.)(GC), (19867/12), 2017. július 11, 84. pont}.

"Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének részét képező indokolt bírói döntéshez való jog tartalmát kifejtve azt az alkotmányos követelményt támasztotta a bíróságokkal szemben, hogy azok **"a döntéseik alapjául szolgáló indokokat kellő részletességgel mutassák be."** Ez egyfelől nem jelenti azt, hogy a bíróságot a felek valamennyi érvelése tekintetében részletes indokolási kötelezettség terhelné, az azonban **feltétlen elvárás, hogy a bíróság az ügy lényegi részeit a szükséges alapossággal vizsgálja meg**, és erről a vizsgálatáról a határozatának indokolásában is **adjon számot** {lásd mindehhez: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [31]}. " [3319/2018. (X. 16.) AB végzés]

Az Alkotmánybíróság azt vizsgálja, hogy az indokolási kötelezettséget előíró eljárási jogszabályokat a bíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott követelményeknek megfelelően alkalmazta-e. " [7/2013. (III. 1.) AB határozat] Az indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy **döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme az eljárási szabály alaptörvény-ellenes alkalmazását jelenti.** 83003/2012.(VI. 2I.)AB végzés]

Az Alkotmánybíróság a bírói indokolási kötelezettség teljesítésének az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével fennálló összhangját ugyancsak esetről esetre vizsgálja, mivel a bírói döntés és az ügy egyedi körülményei azt alapvetően befolyásolhatják. Így például egy bírói döntés indokolása bármilyen hosszú is, **automatikusnak és sablonosnak minősülhet abban az esetben, ha az ügy szempontjából releváns egyedi jellemzők nem állapíthatók meg belőle.** Ezen elv ugyanakkor nem zárja ki azt, hogy a felülvizsgálati bíróság röviden, csak a releváns kérdésekre összefoglalóan visszaulva hagyja jóvá a jogerős bírósági határozatot, ha a jogerős határozat már érthetően és világosan tartalmazza a bírói döntés indokait {pl. 3032/2019. (II. 13.) AB határozat, Indokolás [35]}. **Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint nem érheti el a célját a bírósági határozat indokolása, ha az ügy szempontjából releváns kérdés tekintetében hiányos vagy fogyatékos** {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [31]}.

A Törvényszék és a Kúria döntése arra adhat iránymutatást, hogy a terhelt jogainak megsértése jogkövetkezmény nélküli, a jövőben ténykérdés tekintetében sem kell szakértőt

alkalmazniuk (mivel azt nem tekintik anyagi jogsértésnek), hivatalból bizonyítás folytatnak le, mely egyenes út az önkényes jogalkalmazás felé, mely a jogbiztonság és a terhelt tisztességes eljáráshoz fűződő alkotmányos jogát is sérti. A terhelt érdemi védekezését a bűnösség vélelme folyamatosan akadályozta, azáltal, hogy indítványai folyamatosan elutasításra kerül, lényegében eszköztelenné vált a bizonyítási eljárás során és – tartalmi értelemben - védelemhez való joga kiüresedett, a fegyverek egyenlőségéhez való joga eliminálódott.

A büntető ügyekben lefolytatott eljárásokban a tisztességes eljárás (fair trial) követelményeihez tartozik, hogy „a felhasznált bizonyítékok a törvény által megkívánt minőségűek legyenek.” Azzal ugyanis, hogy az állam a hatóságai által maga is jogsértővé válik, elveszíti annak a morális alapját, hogy a jogsértő állampolgárait megbüntesse. (Farkas – Róth).

Önmagában az is alkotmányellenes, hogy a másodfokú bíróság tényállás kiegészítését követően történő súlyosabb minősítés alkalmazása miatt rendes harmadfokú jogorvoslati lehetőség nem lehetséges, valamint, hogy rendkívüli jogorvoslat felülvizsgálat keretében nem kérhető a sorozatos relatív jogsértés orvosolása.

BH 2019.196 2018. július 1. napját követően relatív, és nem felülvizsgálati okot is képező abszolút eljárási szabálysértés az indokolási kötelezettség megsértése.

A fentiekből következik, hogy a másodfokú eljárásban a bizonyítási indítvány elutasítása azért is sérelmes és ezáltal alaptörvény-ellenes, mivel ez ellen is kizárt a jogorvoslati lehetőség nem lehet másodfellebbezést előterjeszteni, így a Törvényszék úgy utasíthatja el a bizonyítási indítványt, hogy az később felülbírálván senki által nem lesz, mivel az ügydöntő határozat ellen fellebbezésnek nincs helye, az „ végleges”. Ez egyenes út a kontroll nélküli jogalkalmazás felé. A terhelt eszköztelenné vált a bizonyítási eljárás során, el volt zárva a hatékony bizonyítási eszközök igénybevételének lehetőségétől, így az ügy eldöntése szempontjából releváns tényezőket hagyott figyelmen kívül a Bíróság, amely tény önmagában kétségesse teszi a pártatlan hozzáállás tanúsítását és ezzel egyidejűleg a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét okozta. A bizonyítási indítvány elutasítása a védekezés jogának a tényleges csorbítását jelentette és olyan eljárásjogi szabályszegést eredményezett, amely kihatott az ítélet megalapozatlanságára.

Az Alaptörvényben biztosított jogorvoslathoz való jog tényleges és hatékony jogorvoslat lehetőségének a biztosítását követeli meg és ennek feltételei a különböző típusú eljárásokban eltérőek lehetnek. A jogorvoslattal kapcsolatos alapjogi sérelem azonban nem csak akkor állapítható meg ha a jogorvoslat lehetősége teljesen kizárt, hanem akkor is, ha a jogszabályban egyébként biztosított jogorvoslat más okból nem tud ténylegesen és hatékonyan érvényesülni, így például ha azt a részletszabályok rendelkezései akadályozzák meg, ezáltal üresítve ki, illetve téve formálissá a jogorvoslathoz való jogot (21/1997. (III 26.) AB határozat)

A jogorvoslathoz való jog tényleges és hatékony érvényesülése nem csupán a jogalkotóval szemben fennálló követelmény, hanem "az Alaptörvény 28. cikkéből következően a jogszabályok értelmezése során a jogalkalmazó szerveket is kötelezi.

Mindez összhangban van az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezmény (...) 13. cikkében garantált hatékony jogorvoslathoz való jognak az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) ítélkezési gyakorlatában kibontott tartalmával is. (...) A jogorvoslat lehetőségének jogalkotó általi megteremtése a fellebbezést elbíráló bíróságok számára egyúttal olyan, az Alaptörvény 28. cikkéből fakadó alkotmányos kötelezettséget is létrehozott, amely szerint jogalkalmazásuk során a jogalkotó által megnyitott jogorvoslat lehetősége az Alaptörvényből levezethető követelményeknek megfelelően, így hatékonyan és ténylegesen is érvényesüljön.(11/2017. (V. 26.) AB határozat)

A 602/D/1999 AB határozat azt tartalmazza, hogy a jogorvoslathoz való jog biztosítása a jogállam céljainak és feladatainak megvalósítását szolgálja. Az államnak e körben is olyan jogszabályokat kell alkotnia, amelyek az eljárási garanciák révén megteremtik az alanyi jogok érvényesítésének lehetőségét. **A revízió terjedelme ennél fogva nem csupán büntetőeljárás, de alkotmányjogi kérdés is.** Minél inkább kiterjesztésre kerül a fellebbviteli bíróság revíziós jogköre, minél inkább több jogot és feladatot kap a - legsúlyosabb - megalapozatlansági, felderítési hibák kiküszöbölésére, minél szélesebb terjedelemben vehet fel bizonyítást, azaz minél inkább közelít az eljárása az első fokú bíróság feladataihoz, annál inkább szükségessé válik a fellebbviteli eljárásra vonatkozóan is a további alapjogi garanciák biztosítása.

XXVIII. cikk (2) bekezdése ártatlanság védelme

Az ártatlanság védelmére vonatkozó alkotmánybírói gyakorlat töretlenül az **ártatlanként való kezelés** követelményét támasztja a hatóságokkal és a bíróságokkal szemben. Ez tartalmilag elsősorban azt jelenti, hogy a büntetőjogi felelősség elbírálása során a prejudikáció tilalmának tiszteletben tartásával **kötelesek a terhelttel szemben pártatlan hozzáállást tanúsítani.** "Ez egyben azt is garantálja, hogy az eljárás alá vont személy a felelősség megállapításával járó hátrányos jogkövetkezményeket ne szenvedje el a felelősségének megállapítása nélkül." [3243/2014. (X. 3.) AB határozat] Az elv lényegét az 184/B/1990 AB határozat akként definiálta, hogy "az ártatlanság védelmének következménye, hogy a büntetőeljárásban a bizonyítási teher nem a terheltre, hanem a büntető ügyekben eljáró hatóságokra hárul. [...] Az ártatlanság védelmének lényegéből következik végül az a követelmény, hogy a terhelt büntetőjogi felelősségét (bűnösségét) csak akkor állapíthatja meg jogerős bírói ítélet, ha az kétséget kizáróan bizonyítást nyert." Ugyanezt megerősítette a 30/2014. (IX. 30.) AB határozat és 3367/2017. (XII. 22.) AB végzés.

A 3328/2017. (XII. 8.) AB határozat nyomatékosan hangsúlyozta, hogy az **ártatlanság védelme a büntető felelősség elbírálása során a döntésre jogosított részéről a megalapozott bizonyítási kötelezettséget is magában foglalja.** Ebből következően "a hatóságok bizonyítási kötelezettsége pedig nem merül ki a bűnösségre vonatkozó tények feltárásában és értékelésében. **A terhelt büntetőjogi felelősségét (bűnösségét) csak akkor állapíthatja meg jogerős bírói ítélet, ha az kétséget kizáróan bizonyítást nyert** {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [56]; 1284/B/1990 AB határozat, ABH 1991, 562, 563.; 1406/B/1991, ABH 1992, 497, 502.; 26/1999. (K. 8.) AB határozat, ABH 1999, 265, 271.; 1234/B/1995. AB határozat, ABH 1999, 524, 527-528.}. **Ezen alkotmányos elvek alapján a Be. tételesen is rögzíti, hogy a kétséget kizáróan nem bizonyított tény nem értékelhető a terhelt terhére** [Be. 4. § (2) bekezdés]."

„A magyar büntetőbíróságok nem veszik komolyan az **ártatlanság védelmét**, pontosabban annak bizonyos elemeit: a vádlón nyugvó bizonyítási terhet és az abból következő in dubio pro reo szabályt. Így hajlamosak olyan ügyekben is bűnösséget kimondó ítéletet hozni, amelyekben nem volt kétséget kizáróan bizonyítva a vádlott felelőssége. Elgondolkoztató és egyben elszomorító, hogy a **büntetőeljárásnak a terhelttel szemben felállított „bűnösségi vélelemmel** „szemben tehetetlen, jogainak érvényesítésére nem képes, mivel arra lehetőséget sem kap. **Jelenléte a tárgyaláson csak formális**, mintegy **kívülálló**, a hallgatósággal rendelkezik csupán azonos jogokkal.

A az tény, hogy harmadfokú és felülvizsgálati eljárás alapjául önmagában a relatív eljárásjogi szabályszegés nem szolgál, nem jelenti azt, hogy a másodfokú eljárásban a terhelti jogokat ne kellene maradéktalanul betartani, erre vonatkozó kivétel a Be.-ben nem található. A jogalkotó

szándékától való eltérés a jogalkalmazó részéről joggal való visszaélést eredményezne, mely nem lehet iránymutató a törvénykezében részt vevők számára.

A Be.1§ ártatlanság véelme azt követeli meg a bíróságoktól igazságszolgáltatási kötelezettségeik teljesítése során, hogy ne azzal az előre kialakított meggyőződéssel fogjanak hozzá a tárgyaláshoz, hogy a vádlott a terhére rótt bűncselekményt elkövette.

ENSZ Emberi Jogi Bizottsága fogalmaz az alapelvvel összefüggésben: [...] minden közhatóságot terhel az a kötelezettség, hogy tartózkodjék a büntetőbírói eljárások várható kimenetelét illető állásfoglalásoktól." In: General Comment 13/21 of the Human Rights Committee

A tárgyalás alatt az ártatlanság véelme nem tisztán csak egy elvi megkötés, hanem percről percre érvényesítendő pervezetési gyakorlat, amelynek szavakban és gesztusokban is kifejezésre kell jutnia.

KABÓDI CSABA: *Igazságszolgáltatás – szolgáltatás?* Jogtudományi Közöny 1984/3, www.tankonyvtar.hu

Az ártatlanság véelmében foglalt tilalom hatályosulásával érhető el az, hogy a büntetőeljárás folyamán a terhelt eljárási jogosítványai, védekezési eszközei, lehetőségei – közvetlenül vagy védő útján – maradéktalanul érvényesülhessenek.

Az ártatlanság véelme – azon belül is a *praesumptio boni viri* elve – a büntetőeljáráson túlmutató követelményként az **Alaptörvény XXVIII. cikk (2)** bekezdésének megfogalmazásából adódóan valójában a nem-bűnösség véelme („*Senki nem tekinthető bűnösnek mindaddig, amíg büntetőjogi felelősségét a bíróság jogerős határozata nem állapította meg.*”)

Az új Be. a bizonyítási teherrel párhuzamosan új, a bizonyításra vonatkozó korlátot állít fel, amely szerint a **terhelt nem kötelezhető az ártatlanságának bizonyítására, az esetleges bizonyítatlanság következményét, az officialitás (hivatalbóltság) elvéből kiindulva ez csak a hatóságokra hárulhat.** A Be. 7§(4)bekezdés alapján a kétséget kizáróan nem bizonyított tény nem értékelhető a terhelt terhére. Az „*in dubio pro reo*” elve azonban csak ténykérdésekre vonatkozik. A vád tárgyává tett magatartás büntetőjogi elbírálása – ezen belül akár a bűnösség megállapítása, akár a cselekmény jogi minősítése, akár a büntetés kiszabása tekintetében – jelentőséggel bíró bármelyik körülmény kapcsán irányadó, hogy a kétséget kizáró bizonyítás elmaradásának hiánya csak a **vádló terhére eshet.** Ugyanezen elv (és egyben kötelező törvényi rendelkezés) alapján kell a terhelt cselekményét enyhébben minősíteni, ha a súlyosabb minősítést megalapozó tényállási elem nem kétséget kizáróan bizonyított; ugyanígy nem róható a terhelt terhére a kétséget kizáróan nem bizonyított súlyosító körülmény, de nem mellőzhető az enyhítő körülmény terhelt javára értékelése sem annak - a terhelt általi – bizonyítatlanságára hivatkozva.

Az ügydöntő bírói határozatban csak a kétséget kizáróan bizonyított tény lehet a terhelt terhére értékelni. **Ha a bizonyítás tárgyaül szolgáló tény tekintetében a bizonyítás összes lehetőségének a kimerítése ellenére is kétség marad fenn, azt az ügydöntő határozatban a terhelt javára kell értékelni.**

A büntetőeljárás a büntetőjogi felelősségre vonás törvényben meghatározott rendje, a büntető anyagi jog kizárólagos alkalmazásának kerete: azoknak a garanciális elveknek és eljárási cselekményeknek a sorozata, amelyek megtartása mellett a bíróság arról dönt, hogy történt-e bűncselekmény, és ha igen, akkor azt a terhelt követte-e el {erről lásd: 8/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [28]}. Az állam egyik fontos közjogi kötelezettsége, hogy érvényt szerezzen a büntetőjogi igénynek, amelyet az alkotmányos rendfenntartása, illetve a polgárok személyének és jogainak védelme követel meg a bűnös cselekménnyel szemben. Ugyanakkor az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésben rejlő jogállami garancia, és egyúttal az Alaptörvény IV. cikk, illetve az Alaptörvény XXVIII. cikk rendszerének oltalmi körébe tartozik, hogy a büntetőjogi igény érvényesítése, illetve a **bűnösség megállapítása**

kizárólag a büntetőeljárás keretei között, a büntető eljárásban biztosított alapvető garanciák megtartásával történjék. Ilyen alapvető, alkotmányos garancia többek között a tisztességes eljárásból fakadó követelményrendszer, az önvádra kötelezés tilalmának elvéből fakadó jogosítványok, a védelemhez fűződő jog és az ártatlanság véelme. Az alkotmányos védelem egyidejű oltalmát élvező eljárásjogi garanciák érvényesítése a jogállami működés feltétlen követelménye. Ebből következik, hogy a büntetőjogi felelősségre vonás során a büntetőeljárás garanciái nem kerülhetők meg, és a legtöbb esetben nem is korlátozhatóak. **A büntetőeljárás valamennyi garanciális, és egyéb szabálya egyetlen célt szolgálhat: egy múltban elkövetett cselekmény minél megalapozottabb feltárását.** Míg az állami büntetőhatalmat érvényesítő hatóságok rendelkezésére álló jogkorlátozó eszközök alkalmazásának lehetősége a bűnügyi eljárások időszerű, hatékony és elsőbbséget élvező teljesítését segítik, addig a terhelten, valamint a védőjét megillető alkotmányos garanciák és ellensúlyok egyebek között a tévedés esélyét igyekeznek minimálisra csökkenteni. A büntetőjogi felelősség megállapításának folyamata során a bizonyítás eredményének függvényében a terhelten cselekményért viselt felelősségének valószínűsége növekedhet. Ennek megfelelően a büntetőeljárás egyes, jól körülhatárolható fázisaihoz kapcsolódóan e valószínűség a bűncselekmény elkövetésének egyszerű gyanújától a konkrét személyt terhelő megalapozott gyanún, illetve a vádemeléshez szükséges bizonyosságon keresztül a bűnösség kétséget kizáró megállapításáig erősödhet. **A bűnösség jogerős bírói kimondása pedig nem más, mint a cselekmény és az annak elkövetéséért felelős személy(ek) kétséget kizáró bizonyítása, vagyis az alkotmányos oltalom alatt álló ártatlanság véelmének megdöntése** [lásd: az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdését, illetve a Be. 1§-át]. Az ártatlanság véelmének megdöntése a legsúlyosabb jogkorlátozó büntetések kiszabásának, illetve intézkedések alkalmazásának lehetőségét nyitja meg. **A bűnügyi igazságszolgáltatás szereplőinek tévedése így helyrehozhatatlan károkkal járhat** Éppen ezért az eljárásjogi garanciáknak és ellensúlyoknak kiemelt a szerepük abban, hogy kiküszöböljék a bűnügyi eljárások hibáit, és így megóvhassák a terhelten a büntetőjogi igényt érvényesítő hatóságok esetleges tévedéseivel szemben. {34/2013. (XI. 22.) AB határozat (43)-(44)}

A büntetőeljárásban a terhelten semmilyen értelemben nem volt az eljárás olyan alanya, akit a széles értelemben vett tisztességes eljárás alkotmányos követelményei megillettek volna. **Vele szemben a bűnösség véelme meghatározóan befolyásolta az eljárás és a bizonyítás menetét és kimenetelét, perbeli jogosítványai olyan mértékig csorbultak, a Be. foglalt jogait érvényesíteni nem tudta, ami nyilvánvalóan az alapjogvédelem sérelmeit is jelenti.**

A bírósági eljárás sem volt pártatlan, nem a tényállás valóságáig megállapítására törekvés, hanem a vád tényállásának bizonyítása érvényesült, ez pedig nem a bíróság feladata, pontosabban nem ez a bíróság feladata.

A terhelten bűnösségének megállapítására az adott tényállás alapján a büntető anyagi és eljárásjogi (abszolút és relatív) jogszabályok sérelmével került sor, a bíróság által elkövetett eljárásjogi szabályszegések tényleges kihatással voltak az eljárás lefolytatására, illetve a büntetőjogi főkérdések eldöntésére. **A bizonyítási eljárás elmaradásából eredő hátrányos jogkövetkezményeket a terhelten terhére többek között az ártatlanság véelme Be.1§ és a bizonyítás alapvetései Be.7§ alapján értékelni nem lehetett volna, mely jogsértések megsértettek a terhelten tisztességes eljáráshoz fűződő alkotmányos jogát.**

XV. cikk (1),(2) a törvény előtti egyenlőség, megkülönböztetés tilalma

Az Alkotmánybíróság a 42/2012. (XII. 20.) AB határozatban az Alkotmány és az Alaptörvény összevetése alapján megállapította, hogy az Alaptörvény XV. cikke változatlan tartalommal fenntartja az egyenlőség általános, a jogrendszer egészére és nem csak az alapjogokra kiterjedő követelményét,

valamint a hátrányos megkülönböztetés tilalmát. Ezért az általános egyenlőségi szabály alkalmazásának dogmatikájában változtatás nem indokolt, az Alkotmánybíróság az általános egyenlőségi szabállyal kapcsolatos eddigi gyakorlatát továbbra is irányadónak tekinti. (Indokolás [221-[27]).

Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint az **azonos szabályozási körbe vont jogalanyok közötti olyan alkotmányos indok nélkül tett megkülönböztetés tilos, amelynek következtében egyes jogalanyok a többiekhez képest hátrányos helyzetbe kerülnek.** Nem tekinthető viszont hátrányos megkülönböztetésnek, ha a jogi szabályozás különböző tulajdonságokkal bíró alanyi körre **eltérő rendelkezéseket** állapít meg, mert alkotmányellenes megkülönböztetés csak összehasonlítható - azonos csoportba tartozó - személyi körben lehetséges. (3087/2013(III.27.) AB határozat, 1/2016(IV.6.) AB határozat)

Az Alaptörvény XV. cikkének megsértésével összefüggésben a terheltet a Be. szerint azonos jogok illetik meg, közöttük nem lehet önkényes alapon különbséget tenni jogaik csorbításával, esetemben ez a követelmény nem teljesült. A bíróság eljárása azzal, hogy más bűncselekmények terheltjeihez képest, a Be. biztosított jogaim indokolatlan korlátozásával hátrányos megkülönböztetésben részesített, mely ellentétes az Alaptörvény XV. cikk rendelkezéseivel.

3. Egyéb nyilatkozatok és melléletek

a) Nyilatkozat arról, ha az indítványozó kezdeményezte-e a bíróságon az alkotmányjogi panasszal érintett bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését.

Nyilatkozom, hogy nem kezdeményeztem a bíróságon az alkotmányjogi panasszal támadott ítélet végrehajtásának felfüggesztését.

Az Abtv.30§b, pontjában foglaltakra hivatkozva kijelentem, hogy a panaszban felvetett konkrét alkotmányossági problémát az Alkotmánybíróság-legjobb tudomásom szerint- sem a konkrét ügyben, sem absztrakt vizsgálat keretében, érdemben nem vizsgálta és nem bírálta el.

b) Ügyvédi meghatalmazás eredeti példánya, vagy jogtanácsosi igazolvány másolata, ha az indítványozó jogi képviselővel jár el. (Melléklet)

Az Abtv.51§(1)és(3)bekezdése, valamint az Ügyrend 25§(5)bekezdése és 27§(1)bekezdése alapján a jogi képviselőt ügyvédi meghatalmazással igazolom, benyújtás során a jogi képviselő az Ügyrend 27§(4)bekezdésében foglaltak szerint jár el.

c) Nyilatkozat az indítványozó személyes adatainak nyilvánosságra hozhatóságáról

Az adatkezelés körében úgy nyilatkozom, hogy az indítványozó nem közszereplő, nem járul hozzá adatai nyilvánosságra hozatalához, hozzájárul azonban az indítványban foglalt jogilag releváns tények, adatok és körülmények nyilvános közléséhez.

d) Az érintettséget alátámasztó dokumentumok egyszerű másolata (Melléletek)

- bíróságok ügydöntő határozatai
- tárgyalási jegyzőkönyvek másolatok
- az első és másodfokú ügyben előterjesztett beadványok
- ügyvédi meghatalmazás
- adatkezelési nyilatkozat

Az indítvánnyal érintett anyagi és eljárásjogi jogsértések jogszabályi rendelkezéseit az alábbi felsorolás tartalmazza

A büntetés kiszabásának elvei

Btk. 80. § (1) A büntetést az e törvényben meghatározott keretek között, céljának szem előtt tartásával úgy kell kiszabni, hogy az igazodjon a bűncselekmény tárgyi súlyához, a bűnösség fokához, az elkövető társadalomra veszélyességéhez, valamint az egyéb enyhítő és súlyosító körülményekhez

Közúti baleset okozása

Btk. 235. § (1) Aki a közúti közlekedés szabályainak megszegésével másnak vagy másoknak gondatlanságból súlyos testi sértést okoz, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés

a) három évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekmény maradandó fogyatékossgot, súlyos egészségromlást vagy tömegszerencsétlenséget okoz

Magatartás a gyalogosokkal szemben

KRESZ 43. § (1) Kijelölt gyalogos-átkelőhelyen a járművel a gyalogosnak elsőbbséget kell adni. Útkereszteződésnél a bekanyarodó járművel - kijelölt gyalogos-átkelőhely hiányában is - elsőbbséget kell adni a gyalogosnak, ha azon az úttesten halad át, amelyre a jármű bekanyarodik.

(2) Azt a helyet, ahol az (1) bekezdés értelmében a gyalogosnak elsőbbsége van, a jármű vezetőjének csak olyan sebességgel szabad megközelítenie, hogy a jármű vezetője az elsőbbségadási kötelezettségének eleget tudjon tenni. A jármű vezetőjének a kijelölt gyalogos-átkelőhelyet csak fokozott óvatossággal és olyan sebességgel szabad megközelítenie, hogy a járművel, amennyiben szükséges, a gyalogos átkelőhely előtt meg is tudjon állni.

2017. évi XC. törvény a büntetőeljárásról szóló törvényi sérelmek a bírósági eljárás során (Be.)

Az Országgyűlés a Büntető Törvénykönyv, illetve a nemzetközi jog által büntetendő bűncselekmények elkövetőinek a tisztességes eljárásához való alapvető jogérvényesülését biztosító, hatékony és észszerű határidőn belül lefolytatott eljárásban történő felelősségre vonása céljából, szem előtt tartva az igazság megállapításának igényét, különös hangsúlyt fektetve a bűncselekmények sértettjeinek fokozott védelmére, valamint jogaik érvényesítésére, a funkciómegosztáson és rendeltetésszerű joggyakorláson alapuló eljárások biztosítása érdekében, Magyarország nemzetközi jogi és európai uniós kötelezettségeinek figyelembevételével, az állam kizárólagos büntető hatalmának a büntetőeljáráson keresztül történő érvényesítése céljából a következő törvényt alkotja:

Az ártatlanság védelme

1. § Senki sem tekinthető bűnösnek mindaddig, amíg bűnösségét a bíróságjogerős ügydöntő határozata meg nem állapítja.

Az alapvető jogok védelme

2. § (1) A büntetőeljárásban tiszteletben kell tartani mindenkinek az emberi méltóságát.

(2) A büntetőeljárásban mindenki számára biztosítani kell a szabadsághoz és személyi biztonságához fűződő jogot.

(3) A büntetőeljárásban alapvető jogot korlátozni csak az e törvény szerinti eljárásban, az e törvényben meghatározott okból, módon és mértékben lehet, feltéve, hogy az elérni kívánt cél kisebb korlátozással járó más eljárási cselekmény vagy intézkedés útján nem biztosítható

A védelem joga

3. § (1) A terheltnek a büntetőeljárás minden szakaszában joga van a hatékony védelemhez.

Az eljárási feladatok megoszlása

5. § A büntetőeljárásban a vád, a védelem és az ítékezés elkülönül.

A bizonyítás alapvetései

7. § (1) A vád bizonyítására a vádló köteles.

(2) *A terhelt nem kötelezhető az ártatlanságának bizonyítására.*

(3) A büntetőeljárásban senki sem kötelezhető arra, hogy önmagát terhelővallomást tegyen vagy önmaga ellen bizonyítékot szolgáltatasson.

(4) *A kétséget kizáróan nem bizonyított tény nem értékelhető a terhelt terhére*

A terhelt jogai és kötelezettségei

39. § (1) A terhelt jogosult arra, hogy

a) megismerje a gyanúsítás és a vád tárgyát, továbbá ezek változását,

b) a bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság *megfelelő időt és körülményeket biztosítson számára a védekezésre való felkészüléshez,*

c) a büntetőeljárási jogairól és kötelezseiről a bíróságtól, az ügyészségtől és a nyomozó hatóságtól *felvilágosítást kapjon,*

d) védelmének ellátására védőt hatalmazzon meg vagy védő kirendelését indítványozza,

e) a védőjével ellenőrzés nélkül tanácskozzon,

f) vallomást tegyen vagy a vallomástételt megtagadja,

g) *bizonyítékot terjesszen elő, indítványt* és észrevételt tegyen, az utolsó szójogán felszólaljon,

h) a tárgyaláson és a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés tárgyában tartandó ülésen jelen legyen és az e törvényben meghatározottak szerint *kérdéseket tegyen fel,*

i) *jogorvoslattal éljen,*

j) az eljárás *ügyiratait* - az e törvényben meghatározott kivételekkel – *teljes terjedelmében megismerje,*

k) egyezség megkötését, illetve ügyési intézkedés vagy határozat kilátásba helyezését kezdeményezze

A védő jogai és kötelezettségei

42. § (1) A védő - ha e törvény eltérően nem rendelkezik - teljes körűen gyakorolhatja a terhelt mindazon jogát, amely jellegénél fogva nem csak a terhelt személyéhez fűződik. A védő e jogokat önállóan, védői jogokként gyakorolhatja.

Tájékoztatás, figyelmeztetés, kapcsolattartás

74. § (1) A bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság - e törvény eltérő rendelkezésének hiányában - a büntetőeljárásban részt vevő személyt az őt érintő eljárási cselekményt megelőzően a jogairól tájékoztatja és a kötelezettségeire figyelmezteti.

(2) A bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság a büntetőeljárásban résztvevő személlyel történő kapcsolattartás során törekszik arra, hogy a büntetőeljárásban részt vevő személy a vele közölteket megértse és magát megértesse.

(3) A (2) bekezdésben meghatározott cél elérése érdekében a bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság a kapcsolattartás során

- egyszerűen és közérthetően fogalmaz,
- figyelembe veszi a büntetőeljárásban részt vevő személy állapotát és személyes jellemzőit, valamint
- meggyőződik arról, hogy a büntetőeljárásban részt vevő személy a vele szóban közölteket megértette-e, ennek hiányában a közlést megmagyarázza

Az eljárás elhúzására alkalmas indítványok, nyilatkozatok elintézése

80. § (1) A bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság

- az elkésett,
- a törvényben kizárt,
- a nem jogosulttól származó, illetve
- a korábbival azonos tartalmú, alaptalan indítványt vagy joghatás kiváltását célzó nyilatkozatot érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Az idézés és az értesítés

112. § (1) A bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság azt idézi, akinek a jelenléte az eljárási cselekménynél kötelező, és azt értesíti, akinek a jelenléte nem kötelező, de azt a törvény lehetővé teszi.

Az idézés és az értesítés módja

113§(3) Az idézést és az értesítést oly módon kell kézbesíteni, hogy azt a címzettlegkésőbb az eljárási cselekmény időpontja előtt öt nappal megkapja

A bizonyítás tárgya

163. § (1) A bizonyítás azokra a tényekre terjed ki, amelyek a büntető és a büntetőeljárási jogszabályok alkalmazásában jelentősek. A bizonyítás a büntetőeljárás járulékos kérdéseinek elbírálásában jelentős tényekre is kiterjedhet.

(2) A büntetőeljárásban a bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság a döntését valóságghú tényállásra alapozza.

(3) A bíróság az ítékezés során a tényállást a vád keretein belül tisztázza.

(4) Nem kell bizonyítani azokat a tényeket,

- amelyek köztudomásúak,
- amelyekről az eljáró bíróságnak, ügyészségnek, illetve nyomozóhatóságnak hivatalos tudomása van, vagy
- amelyek valóságát a vádló, a terhelt és a védő az adott ügyben, együttesen elfogadja.

164. § (1) A vád bizonyításához szükséges tények feltárása, az alátámasztásukra szolgáló bizonyítási eszközök rendelkezésre bocsátása, illetve beszerzésének indítványozása a vádlót terheli.

(2) A bíróság a tényállás tisztázása során bizonyítékot indítvány alapján szerez be.

(3) Indítvány hiányában a bíróság bizonyíték beszerzésére és megvizsgálására nem köteles.

A bizonyítás eszközei

165. § A bizonyítás eszközei:

- a tanúvallomás,
- a terhelt vallomása,
- a szakvélemény,
- a pártfogó felügyelői vélemény,
- a tárgyi bizonyítási eszköz, ideértve az iratot és az okiratot is, és
- az elektronikus adat.

A bizonyítás törvényessége

166. § (1) A bizonyítási eszközök felderítése, összegyűjtése, biztosítása és felhasználása során e törvény rendelkezései szerint kell eljárni.

A bizonyítékok értékelése

167§(5) Nem értékelhető bizonyítékként az olyan bizonyítási eszközből származótény, amelyet a bíróság, az ügyészség, a nyomozó hatóság, illetve a (2)bekezdésben meghatározott hatóság bűncselekmény útján, más tiltott módon vagy a résztvevők büntetőeljárási jogainak lényeges sérelmével szerzett meg.

A szakértő alkalmazása

188. § (1) Ha a bizonyítandó tény megállapításához vagy megítéléséhez különleges szakértelem szükséges, szakértőt kell alkalmazni.

(2) A büntetőeljárásban szakvéleményt az igazságügyi szakértőkről szóló törvény szerinti szakértő vagy eseti szakértő (a továbbiakban együtt: szakértő) adhat.

(3) **Jogszabály meghatározhatja azokat a szakkérdéseket, amelyekben meghatározott szakértő jogosult véleményt adni**
A szakértő

189. § (1) A törvény eltérő rendelkezése hiányában a szakértő alkalmazása **kirendeléssel történik.**

(5) Az eljáró bíróság, ügyész, illetve nyomozó **hatóság a kirendelés alól fontos okból határozattal felmentheti.**

190. § (1) A **terhelt és a védő szakértő kirendelését indítványozhatja**, az indítványban megjelölheti a szakértő személyét. **Az indítványról a bíróság**, az ügyész, illetve a nyomozó hatóság **határoz.**

A szakvélemény értékelése és más szakértő alkalmazása

197. § (1) Ha a **szakvélemény valamely fogyatékosága miatt aggálytalanul nem fogadható el**, így különösen, ha

a) nem tartalmazza a szakvélemény jogszabályban előírt kötelező tartalmi elemeit

b) nem egyértelmű,

c) önmagával, illetve a szakértő rendelkezésére bocsátott adatokkal ellentétes, vagy

d) a helyességéhez nyomatékos kétség fér, **a bíróság**, az ügyész, illetve a nyomozó hatóság **felhívására a szakértő felvilágosítást ad, vagy a szakvéleményt kiegészíti.**

A bíróság eljárásának formái

425. § (1) A bíróság **tárgyalást tart**, ha a vádlott büntetőjogi felelősségének megállapítására **bizonyítást vesznek fel.**

A tárgyalás vezetése és méltóságának megőrzése

439. § (1) A tárgyalást az egyesbíró, illetve a tanács elnöke vezeti, és e törvény keretei között megállapítja az elvégzendő cselekmények sorrendjét.

(2) Az egyesbíró, illetve a **tanács elnöke ügyel a törvény rendelkezéseinek megtartására, és gondoskodik arról, hogy a büntetőeljárásban részt vevő személyek a jogaikat gyakorolhassák.**

Idézés és értesítés a tárgyalásra

510. § (1) A bíróság a kitűzött határnapra idézi azt, akinek a jelenléte a tárgyaláson kötelező.

(2) **A bíróság értesíti az ügyészséget, továbbá - ha e törvény kivételt nem tesz - a szakértőt**, valamint azokat, **akiknek a jelenlétét a tárgyaláson e törvényilehetővé teszi.** Ha az ügyész a vádlott szülői felügyeleti jogának megszüntetését indítványozza, a bíróság értesíti a gyámhatóságot és - feltéve, hogy szülői felügyeleti jogot gyakorol - a másik szülőt.

(6) Az értesítést olyan időben kell kiadni, hogy a kézbesítése legalább **nyolc nappal** a tárgyalás előtt megtörténjen.

A tárgyalás megnyitása

514. § (1) A tárgyalást a vád tárgyának megjelölésével az egyesbíró vagy a tanács elnöke nyitja meg, ezután a hallgatóságot a rend megtartására és a rendezavarás következményeire figyelmezteti. Közli a bíróság tagjai, a jegyzőkönyvvezető, az ügyész és a védő nevét.

(2) Az egyesbíró vagy a **tanács elnöke számba veszi a megjelenteket, és megállapítja, hogy az idézettek és értesítettek jelen vannak-e**, ettől függően megvizsgálja, hogy a tárgyalást meg lehet-e tartani.

(5) Az egyesbíró vagy a tanács elnöke a távol maradt ügyészt vagy szakértőt a tárgyaláson való megjelenésre hívja fel. Az ügyész felhívása az ügyészvezetője útján történik.

(6) A (2)-(5) bekezdés rendelkezéseit a **folytatólagos tárgyalásra is alkalmazni kell.**

A tárgyalás folytonossága

518. § (1) A bíróság a megkezdett tárgyalást az ügy befejezéséig lehetőleg nem szakítja meg. Ha az ügy terjedelme miatt vagy egyéb okból szükséges, az egyesbíró vagy a tanács elnöke a megkezdett tárgyalást legfeljebb nyolc napra félbeszakíthatja, a bíróság pedig - bizonyítás céljából, vagy más fontos okból - a tárgyalást elnapolhatja.

(2) Az (1) bekezdés esetén a tárgyalás folytatásának napját ki kell tűzni, kivéve, ha - az elnapolás okára tekintett - kétséges, hogy a tárgyalást hat hónapon belül folytatni lehet.

(3) A tárgyalást ismétlés nélkül lehet folytatni, ha a **tanács összetételében nem történt változás**, egyébként a **tárgyalást meg kell ismételni.** Ha a korábbi tárgyalási határnap óta hat hónap eltelt, a tárgyalást az ügyész, a vádlott vagy a védő indítványára meg kell ismételni. A bíróság a tárgyalást a tárgyalás korábbi anyaga lényegének ismertetésével ismétli meg.

(4) Miután a bíróság a **tárgyalás korábbi anyagának lényegét ismertetve figyelmezteti az ügyészt, a vádlottat és a védőt arra, hogy az ismertetésre észrevételt tehet, illetve az ismertetés kiegészítését vagy eljárási cselekmény ismételt elvégzését indítványozhatja.**

A bizonyítási indítványok

519. § (1) A **bizonyítási eljárás során** az ügyész, a **vádlott, a védő**, asértett, illetve az őt érintő körben a vagyoni érdekelt és az egyéb érdekelt **indítványokat és észrevételeket tehet.**

(2) Az indítványozott bizonyításról és annak sorrendjéről az egyesbíró vagy a tanács elnöke dönt.

(3) Az ügyész által indítványozott bizonyítás rendszerint megelőzi a vádlott és a védő által indítványozott bizonyítás lefolytatását.

(4) A bíróság **mellőzheti a bizonyítást**

a) az ügyész, a vádlott és a védő által valósnak elfogadott tények tekintetében, vagy

b) az olyan bűncselekmény miatt, amelynek a vád tárgyává tett jelentősebb tárgyi súlyú bűncselekmény mellett a felelősségre vonás szempontjából nincs jelentősége.

520. § (4) A bíróság a bizonyítási indítványt abból a szempontból vizsgálja meg, hogy az indítványozott *bizonyítás a tényállás tisztázásához szükséges-e*, majd elbírálja, hogy az indítványt az (1)-(3) bekezdés rendelkezései szerint terjesztették-e elő.

(5) Ha az indítványozott bizonyítás *nem szükséges* a tényállás tisztázásához, az (1)-(3) bekezdés rendelkezéseivel ellentétesen előterjesztett indítványt a *bíróság érdemi indokolás nélkül is elutasíthatja*.

(6) *Ha az indítványozott bizonyítás lefolytatása nélkül a tényállás nem tisztázható, a bíróság az (19)-(39) bekezdés rendelkezéseivel ellentétesen előterjesztett indítványnak is helyt ad.*

(7) *Az (1)-(6) bekezdés rendelkezéseit megfelelően kell alkalmazni a bizonyíték kirekesztésre irányuló indítvány előterjesztése esetén is.*

A vádlott kihallgatása

523. § (1) Az egyesbíró vagy a tanács elnöke a terhelti figyelmeztetésen kívül a vádlottat figyelmezteti arra, hogy a bizonyítási eljárás során kihallgatottakhoz kérdéseket intézhet, indítványokat és észrevételeket tehet.

A szakértő meghallgatása

529. § (1) A 196. § (2) bekezdésében foglalt figyelmeztetést követően a szakértőt a tanú kihallgatására vonatkozó rendelkezések értelemszerű alkalmazásával kell meghallgatni.

(2) A szakértő a meghallgatása során az írásban előterjesztett szakvéleményét vagy feljegyzéseit igénybe veheti, és szemléltető eszközöket alkalmazhat.

A szakvélemény lényegének ismertetése és felolvasása

530. § (1) Az írásban előterjesztett szakvélemény lényegét az egyesbíró vagy a tanács elnöke ismerteti vagy az ügyész, a vádlott, vagy a védő indítványára felolvassa, illetve a jegyzőkönyvvezetővel felolvastatja.

(2) *Ha a szakvélemény lényegének ismertetése vagy felolvasása után*

a) a 197. § (1) bekezdése alapján a szakértő meghallgatása szükséges, vagy

b) az ügyész, a vádlott, a védő vagy a sértett a *szakértőhöz kérdési kíván feltenni, a tárgyalást el kell napolni, és a szakértőt a kitűzött tárgyalásra meg kell idézni.*

A vád módosítása

538. § (1) Ha az ügyészség - a vád tárgyává tett és azokkal összefüggőtények tekintetében - úgy látja, hogy a vádlott

a) más bűncselekményben bűnös vagy a vádirati minősítés szerinti bűncselekmény súlyosabban vagy enyhébben minősül, a vádat megváltoztatja,

b) más bűncselekményben is bűnös, mint amely miatt ellene vádat emelt, a vádat kiterjeszti.

(2) A vád módosítása esetén az ügyészség újabb indítványt tesz a büntetékiszabására, illetve intézkedés alkalmazására, vagy a vádiratban erre vonatkozóan tett indítványát fenntartja.

(3) Az ügyészség az (1) bekezdés esetén a tárgyalás elnapolását is indítványozhatja.

(4) Az ügyészség a vádat legkésőbb az ügyszózat határozat meghozataláig módosíthatja.

(5) *A vád megváltoztatása esetén a bíróság a tárgyalást elnapolhatja, ha azt az ügyész vagy - a védelem előkészítése érdekében - a vádlott, illetve a védő indítványozza.*

A bizonyítási eljárás újra megnyitása

547. § A bíróság az ügyszózat határozat meghozatala előtt a bizonyítási eljárást *újra megnyitja*, ha ezt a perbeszédekben, a felszólalásokban vagy az utolsó szó jogán elhangzottakban foglaltak miatt *szükségesnek tartja*.

A bűnügyi költség viselése

574. § (1) A bíróság a vádlottat a 145. § (1) bekezdésében meghatározott bűnügyi költség viselésére kötelezi, ha őt bűnösnek mondja ki vagy szabálysértés elkövetéséért a felelősségét megállapítja.

(2) A vádlottat csak azzal a cselekménnyel vagy a tényállással azzal a részével kapcsolatban felmerült bűnügyi költség viselésére lehet kötelezni, amelyre a bűnösségét vagy a felelősségét megállapították.

(3) *A vádlottat nem lehet kötelezni annak a bűnügyi költségnek a viselésére, amely - nem az ő mulasztása folytán - szükségtelenül merült fel, vagy amelynek viselésére a törvény alapján mást kell kötelezni.*

(4) A bíróság a bűnösnek kimondott vádlottakat külön-külön kötelezi a bűnügyi költség viselésére. Ha a bűnügyi költség vagy annak meghatározott része a bűnösnek kimondott vádlottak szerint nem különíthető el, a bíróság a vádlottakat egyetemlegesen kötelezi a bűnügyi költség viselésére.

(5) A bíróság a bűncselekmény tárgyi súlyához képest aránytalanul nagy bűnügyi költség egy részének megfizetése alól a vádlottat mentesítheti.

A fellebbezési jog

579. § (1) Az elsőfokú bíróság ügyszózat határozata ellen fellebbezésnek van helye a másodfokú bírósághoz.

(2) Az elsőfokú bíróság nem ügyszózat végzése ellen fellebbezésnek van helye a másodfokú bírósághoz, ha azt e törvény nem zárja ki.

(3) *A végzés elleni fellebbezés elintézésére az ítélet elleni fellebbezés szabályai megfelelően irányadóak azzal, hogy nem ügyszózat végzése esetén*

- a) nem alkalmazható az 583.§(3)bekezdése, valamint az 590.§(5)bekezdése és
b) fellebbezésre jogosult az egyéb érdekelt is.

A fellebbezésre jogosultak

581. § Az elsőfokú bíróság ítélete ellen *fellebbezésre jogosult*

- a) a vádlott,
b) az ügyész,
c) a védő, a vádlott hozzájárulása nélkül is,

A fellebbezés bejelentése

582. §(3) *A kézbesítés útján közölt ítélet ellen nyolc napon belül lehet fellebbezést előterjeszteni.* Ez a rendelkezés irányadó akkor is, ha az elsőfokú bíróság az ítélet rendelkező részét kézbesítés útján közli.

A fellebbezés oka, tartalma és iránya

584 §(5) A fellebbezésben új tényt állítani, illetve új bizonyítékra hivatkozni csak abban az esetben lehet, ha a fellebbező valószínűsíti, hogy a fellebbezésalapjául szolgáló tény vagy bizonyítási eszköz az ítélet kihirdetését követően keletkezett, vagy arról önhibáján kívül az ítélet kihirdetése után szerzett tudomást. *A fellebbezésben olyan bizonyítást is lehet indítványozni, amelyet az elsőfokon eljáró bíróság elutasított.*

A másodfokú eljárásban alkalmazandó rendelkezések

589. § *A Tizenegyedik, valamint Tizenharmadik-Tizenegyedik Részben megállapított rendelkezéseket a másodfokú bírósági eljárásban az e Részben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.*

A megalapozatlanság és annak következményei

593 §(4) *Ha a megalapozatlanság nyilvánvalóan a 164. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettség elmulasztására vezethető vissza, a megalapozatlanságkövetkezményei nem alkalmazhatók*

Bizonyítás a másodfokú bírósági eljárásban

594. § (1) A másodfokú bírósági eljárásban *bizonyítás felvételének a részbeni megalapozatlanság, az eljárási szabálysértés kiküszöbölése érdekében, és akkor van helye, ha a fellebbezésben új tényt állítottak, vagy új bizonyítékra hivatkoztak.*
(2) A másodfokú bíróság mellőzi a bizonyítás felvételét olyan tényre nézve, amely a bűnösség megállapítását, a felmentést, az eljárás megszüntetését, a bűncselekmény minősítését, a büntetés kiszabását, illetve az intézkedésalkalmazását nem befolyásolta

A tárgyalás

601. § (1) A tárgyaláson a tanács elnöke által kijelölt bíró az ügyet előadja. Ismerteti az elsőfokú bíróság ítéletének, a fellebbezésnek és az arra tett észrevételeknek a lényegét, továbbá az ügyiratokból azt, amely a felülbírálathoz szükséges. Az elsőfokú bíróság ítélete indokolásának ismertetése mellőzhető, ha azt a jelenlévők nem indítványozzák, és azt a másodfokú bíróság sem tartja szükségesnek.
(2) A bíróság tagjai, az ügyész, a vádlott, a védő és a sértett az ügyelődésének kiegészítését kérhetik, ezután *a fellebbezésre jogosultaknak lehetővé kell tenni, hogy az észrevételeiket, illetve indítványaikat – bizonyítási indítvány esetén az 584. § (5) bekezdés keretei között - megtehessék*
(3) A bizonyítást az ügy előadása, illetve a (2) bekezdésben meghatározott indítványok megtétele után kell felvenni.
(4) *Az 520 §-t a bizonyítási eljárás megkezdése után előterjesztett bizonyítási indítvány esetén kell alkalmazni.*